

Novetis igitur, quod sicut post appell. excommunicari non possunt, sic interdictum nequeunt, cui ante appell. eos constat suppositos, declinare.

C A P. XXXVIII.

Judex appellationis remittit appellanem, & causam ad priorem Judicem, nisi sibi constiterit a gravamine, vel injusta sententia fuisse appellatum.

Clemens III. (an. 1190.)

Cum a in Ecclesia: [& infra.] Accepimus, quod quidam Clerici de Gual. occasione judicii tui, quod velde observare se jactant, Liconien. Episcopi Judicis ordinarii sine causa rationabili cognitionem evitant. Unde mandamus, quatenus si quando contigerit, aliquem de Clericis a prefato Episcopo ad tuam audientiam appellare, non ante appellationem admittas, quam tibi constiterit eam vel a gravamine, vel injusta condemnatione b porrectam: alioquin ipsum ad predicti Episcopi audientiam remittas, appell. remota ejus judicio pariturum.

C A P. XXXIX.

Si appellans, qui non prosequitur, redit ad Judicem a quo, & iterum gravatur (non obstante prima desertione) potest iterum appellare. h. d. & est casus notabilis, Panormit.

Idem.

Directa c nobis tuae literae demonstrarunt, quod cum in tua praesentia causa cujusdam matrimonii tractaretur, in qua pars viri consanguinitatis vinculum opponebat: & pars mulieris ad sedem Apostolicam appellasset, nec appellationem suam praefixo termino fuerit prosecuta: postmodum ea renunciante appellationi, quam fecerat, tu in causa cognitione procedens, de parentela testimonio receptisti: verum quia mulieris pars iterum appellavit, postulas, utrum ad calculum sententiae procedere valeas, edoceri. Respondemus igitur, quod licet juxta decretum Lateran. Concilii postquam in termino prosequenda appell. statuto, appellans suam appell. non fuerit prosecutus, auctoritate tua libere possis uti: tamen quia iterum appellavit (cum fecerit iura ei licuerit d in eadem causa bis appellare) se a jurisdictione tua fecit exemptam, praesertim cum hic ad separationem matrimonii, quod est res favorabilis, intentio viri procedat.

C A P. XL.

Sententia excommunicationis, suspensionis, vel interdicti lata sub conditione suspenditur, si ante conditionis eventum fuerit appellatum. h. d. inherendo verbis literae, ut sic satisfaciatur cuilibet lecturae. Et est decisio subtilis, & multum allegabilis.

Celestinus III. (an. 1195.)

II. Praeterea e requisisti fuimus, si quis Judex ita protulerit sententiam: nisi Sempronio intra XX. dies satisfeceris, te excommunicatum, vel suspensum, aut interdictum esse cognoscas f: ille, in quem fertur sententia, medio tempore appellans, ad diem statutum minime satisfecerit, utrum ille sententia tali ligerit, aut interpositione appell. tutus existat? Videtur autem nobis, quod huiusmodi sententiam appellationis obstaculum debeat impedire.

C A P. XLI.

Si per rescriptum committantur plures articuli connexi, & in uno removeatur appellatio, intelligitur remota etiam in aliis. hoc dicit.

a Cap. 11. eod. tit. in 2. compil. Vid. Guid. Pap. hic. b Vid. l. qui ad civilia. Cod. de appellat. & l. un. C. ut caus. post puber. ad sit. tur. c C. 13. eod. tit. in 3. comp. d In omnibus manuscr. ei licuerat in eadem causa appellare secundo. e Cap. 14. eod. tit. in 2. compil. vid. Bald. in cap. commiss. de elect. lib. 6. & Anton. do Buerio in cap. licet. de voto & voti redempt. f Videtur deesse conjunctio, & quae est in vet. comp.

Idem.

Secundo a requiritis, cum pluribus articulis in una commissione positus, in uno tantum contingit appellationem expresse vetari: utrum appellatio teneat, si super aliis fuerit appellatum? In quo tibi respondemus: quod cum secundum B. Gregorium b verba intentioni deserviant c, & haec sit nostra intentio, ut de omnibus articulis, qui in commissione ponuntur, justitia suam consequatur d effectum: in omnibus appellatio intelligitur interdicta. Nil enim interest, utrum inhibeatur primo, an secundo, medio e, an in fine: cum (sicut utriusque juris argumenta nos docent) ea, quae in principio, ad medium, & ad finem: illa vero, quae in medio, ad finem, atque principium saepe refertur contingat.

Causa suspicionis proponenda est coram Judice, qui recusat, & probanda coram arbitris. h. d.

S. 1. Tertio postulas edoceri: (& inf. 1) Consul. t. t. respond. quod cum aliquis Judicem proponit se habere suspectum, suspicionis causam coram eodem allegare tenetur: sed partes ut in aliquo non valde remotos conveniant, per eundem Judicem debent cogi: coram quibus si causa suspicionis intra terminum competentem probata non fuerit, tunc demum auctoritate sua Judex utetur. Quod si coram ipsis causa suspicionis probata fuerit, causa cognitioni suspensio tenebitur recusat. Ipsa namque ratio dicat, quod suspecti, & inimici Judices esse non debent.

1 Cum aliquis Judicem tanquam suspectum recusat, an causam suspicionis debeat allegare, & eam, nisi manifesta sit, coram eodem Judice probare teneatur. Utrum etiam Judex possit in eodem judicio, & negotio procedere, si ille, qui suspicionem objicit, causam ejus aut non velit, vel non possit in iure probare.]

C A P. XLII.

Non tenetur Judex, vel adversarius deferre appellationi, cui non detulit appellans.

Idem.

AN sit deferendum f appell. illius, quem adversarius de expoliatione post appell. legitime interpositam sibi facta g paratus est in continente convincere, nos duxisti per tuos nuncios consulendos. Respondemus, quod cum in eo quis b puniendus sit, in quo deliquit, qui appellationi deferre neglexit i, se beneficio reddit appellationis indignum.

C A P. XLIII.

Habet duos intellectus: secundum primum hoc intendit: Medius executor non recusat, nec ab eo appellatur, nisi modum excedat, maxime si est datus cum clausula, appellatione remota. Secundum alium intellectum. h. d. A Judice suspecto non receditur per appellationem, nisi modum excedat.

Innocentius III. Illustri Regi Francorum.

(an. 1208.)

NOvit ille k, qui nihil ignorat: [& infra.] Praeterea interdicti sententiam Cardin. non edidit, sed potius publicavit: nec fuit dictator ipsius, sed verius l executor. Unde cum secundum jus ab executoribus appellari non possit, nisi forsan modum excederent in exequendo, nos etiam in literis super hoc directis ad ipsum, appellationis curavimus obstaculum inhibere, appellationi ab eo interpositae non fuerat deferendum. De suspicionis autem m objectis, licet eum merito tibi suspectum nos fuisse credamus, non tamen, etsi fuisset, propter

a Cap. 16. eod. tit. in 2. comp. b lib. 26. in Job. c. 7. c vid. l. parex. §. fundum. ff. de legat. 3. & l. cum pater. §. dulcissimi. & utrobique per Bart. ff. de legat. 2. d. exequatur. e medio, an fine. f Cap. 17. eod. tit. in 2. compil. g al. factam. h vox, quis, deest in antiquioribus. i neglexit. k vid. c. novis. supra de offic. legat. cujus pars est. & c. 1. eod. tit. in 3. comp. l. al. verus. m In recent. impress. De suspicionem autem objecta.

propter appellationem interpositam ab eo desistere debuisset, ad quod non proprio motu, sed nostro potius precepto processit.

[1 Quae hic abscissa sunt, reperies supr. de off. legati, c. novis.]

C A P. XLIV.

Si appellatio recipitur a Judice, vel approbatur a parte, terminus ad eam prosequendam praefixus obinet vicem peremptorii, ut in absentem procedatur, ac si peremptorie fuisset citatus: nec talis terminus praeveniri poterit ab aliqua partium.

Idem.

Saepe a contingit, quod cum ad nostram audientiam appellatur, propter defectum partis alterius neque per se, neque per responsalem idoneum appellationem interpositam prosequentis, vel forsitan ex malitia subsequenteris responsalis mandatum procuratorium occultantis, lites, quae de facili poterant terminari, remaneant indecisa, cum frequenter juris questio moveatur, cujus apud nos probationes necessariae (in b contrario) non existunt, & interdum etiam facti questio de levi posset partibus sententibus comprobari. Unde licet in Lateranen. Concilio c fuerit constitutum, ut si in quocunque negotio aliquis appellaverit, & eo, qui appellatus fuerat, veniente, qui appellavit, venire neglexerit: competentem illi recompensationem faciat expensarum, ut hoc saltem timore deterritus d, in gravamen alterius non facile quis appellet. Quia tamen propter hoc quaestiones nihilominus prorogantur, praesenti decreto statuimus, ut si huiusmodi appellatio vel a Judice recepta e, vel a parte fuerit approbata, post terminum appellationi praefixum edicti peremptorii vires obtineat, ita videlicet, ut extunc in absentem perinde procedatur, ac si peremptorie vocatus ad iudicium extitisset. Quod si forsitan interposita provocatio malitiose recepta, vel approbata non fuerit, cum constiterit legitime provocatum, nihilominus eam vigorem volumus obtinere. Salvis constitutionibus de provocantibus post sententiam promulgatis: quibus appellationes suas prosequi non curantibus, post terminum appellationi prosequenda praefixum, rata manet sententia, quae fuerat appellatione suspensa. Quicquid autem contra citationem peremptoriam posset ab absente proponi, adversus appellationem huiusmodi valeat allegari. Si quis autem terminum appell. praeveneris, tacita veritate literas impetravit, & careat impetratis, & poenam contumaciae non evadat. Hoc autem in litibus, siue iudiciis exercendis volumus observari.

C A P. XLV.

Appellatio deserta per negligentiam appellantis, potest Judex ex officio procedere in casibus, in quibus ejus officium exuberat: & est casus valde notabilis.

Idem Lemovicens. f & Cantuacen. Episcopis.

(an. 1210.)

CONstitutus in praesentia g nostra Archidiaconus Claremon. nobis exposuit, quod Claremon. Decanatu vacante, quidam Canonici vota sua in Episcopum transtulerunt, & Episcopum cum quibusdam aliis expresse consentientibus in eundem Archidiaconum ei contulit Decanatum, XI. Canonici prius appellantes, ne quis assumeretur praeter assensum omnium in Decanum, cum electioni ejus XXV. tum per se, tum Episcopo medio consentirent. Cumque sancti Marcelli Presbyter Cardinalis tunc Apost. sed. Leg. per partes illas transitum faceret,

non ut appellationi ad nos interpositae derogaret, sed ut instructam transmitteret ad nos causam, sancti Egidii a, & sancti Andreae Abbatibus examinationem delegavit ipsius, & mandavit eidem, ut partem contradicentem electioni Decani citarent ad ipsum contradictionis suae causam in eius praesentia ostensuram: [& infra. 1] Intellecto igitur per assertionem Cardinalis, quod sub ea forma fuerat appellatum, ne sine assensu omnium procederetur in electione Decani, & quod appellantes appellat. intra annum non fuerant prosecuti, nec erat propter quod eis esset biennium indulgendum, cum sicut bis intra tempus legitimum simplicem nuncium ad sedem Apostolicam destinaret b, sic potuissent saltem semel procuratorem idoneum destinasse. Ne tamen peremptories exceptiones ex eorum parte propositas videamur sub silentio praeterire, mandamus, quatenus si vobis constiterit Archidiacon. facto Episcopi, ex quo nititur, sponte renunciasse, vel praedictum Episcopum processisse ad electionem ipsius, praetermissis praedictis, sine quibus ne procederet in illa translatione voluntatum, ex qua nititur Archidiacon. proponitur esse actum, ei super Decanatu silentium imponatur: alioquin nominationem, seu electionem taliter factam de alio, & quicquid fuerit secutum ex ipsa, denunciatis irritum, & inane.

[1 Cum igitur Card. praedictus, quae coram eo proposita fuerat, nobis fideliter retulisset.]

C A P. XLVI.

Contra electum, vel confirmatum nullum aliud jus expectantem, non admittitur regulariter exceptio, vel appellatio, maxime frustratoria ad impediendum electionis, vel confirmationis effectum; sed possessione habita, poterit accusari, vel denunciari. h. d. & secundum hoc est casus notabilis.

Idem Cancellario Metensi. (an. 1210.)

II. CONstitutus in praesentia e nostra N. Decano sancti Salvatoris, & Cantore Metens. (& inf. 1) Metens. Episcopus intimavit, quod sancti Salvatoris praepositura vacante, die electioni praefixo per Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum in virtute obedientiae, ac sub animae periculo Canonicos adjuravit, ut secundum Deum, & iuxta conscientiam suam unum eligerent de duobus, in quos partes videbantur oculos extendisse, quem Ecclesia magis utilem, & idoneum reputaret. Decanus autem cum duobus Diaconis, & Subdiaconis tribus, dictum Cantorem in praepositum nominavit: Cantor vero ipse, qui Presbyterali officio fungitur, & Custos cum Scholastico, & Magistro B. Sacerdotibus, Levitis duobus, & Subdiaconis quinque, te d concorditer elegerunt: cujus electionem tanquam a majori, & saniori parte Capituli factam, (cum de personae tuae honestate constaret) praedictus Episcopus confirmavit: & cum tibi vellent domum e, & investituram porrigere (ut moris est) Decanus ad sedem Apostolicam appellavit, contra te impotentiam duntaxat allegans, proponendo te in partibus illis quasi penitus impotentem, in quibus Praepositurae possessiones existunt, addens, quod alia tibi objiceret in praesentia nostra, quae tunc in praesentia Judicis suspecti noluit explicare.

Nos ergo, quia constitit evidenter illam appellationis causam, quae fuit expressa, rationabilem non fuisse fallam

a C. 2. eod. tit. in 3. compil. b Inclusa desunt in antiq. c sub Alex. III. c. 6. d detentus. e suscepta. f al. Lemonicen. g C. 3. eod. tit. in 3. compil. Ex hac Decr. observabis multa singularia, quae praeter ceteris colligit Guid. Pap. hic. Tom. II.

a l. l. d. b destinaverunt. al. destinaverunt. c Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. an necesse sit semper eligere magis idoneum, vid. Thom. 2. 2. quae. 63. art. 2. ad 3. arg. Sor. lib. 3. de just. & jure. q. 6. art. 2. & Covarruv. in reg. peccatum. de reg. jur. l. b. 6. in 2. p. releat. §. 7. d Hoc est, Cancellar. Metensem, cui haec scribitur Papa. e donum, habent aliquot exemplaria. f Quae dicitur rationabilis causa, vide apud Bart. in l. quod vero. ff. de leg. & in l. si postularerit. §. ratio. ff. de adult.

aliam autem tunc non expressit, etsi dixerit idem Decanus, quod aliam vellet obicere coram nobis, decrevimus tuæ confirmationis effectum non debere, per ea, quæ sunt proposita, impediri. Si quid tamen contra te non in modum exceptionis ad impediendum electionis, & confirmationis effectum, sed in modum denunciationis, vel accusationis duxeris proponendum, postquam pacificam ipsius Preposituræ possessionem fueris assecutus, proponendi licentiam non negamus.

[1 Et D. Scholastico ejusdem Ecclesie tuæ procuratoribus benignam curavimus audientiam indulgere. Fuit autem nobis ex parte tua propositum, sicut etiam ven. f. n.]

CAP. XLVII.

Appellari potest, si locus non tutus partibus assignatur, etiam si sit scriptum, appellatione remota.

Idem Vigorien. Episcopo. (an. 1212.)

EX parte tuâ a: [& infra 1.] Præsentis pagina respondemus, quod cum excusetur honeste, qui ad præsentiam delegatorum Judicum non potest secure venire citatus, tu, vel tui, quoties ad illos Judices vos evocari contigerit, ad quorum præsentiam vobis periculosum est ire, libere poteritis appellare, etiam si in literis commissionis appell. fuerit remedium interclusum, nisi Judices vobis assignent locum idoneum, & securum.

[1 Fuit propositum coram nobis, quod cum inter Anglicos, & Valen. sint inimicitie manifeste, & ad partes illas Anglicis sit transitus periculosus, pro viarum periculis, & guerra, quæ inter gentes illas frequenter esse dignoscitur: multi de cause sue meritis dissidentes, te aliquando, vel tuos auct. literarum nostrarum trahere satagunt ad Judices in Wallia constitutos, ut sic indefensas causas etiam justissimas relinquatis, vel compositionem subeatis injustam pariter, & damnosam. Cum igitur causas, quas committimus, sic velimus sine debito terminari, quod neutra partium contra justitiam aggravetur. f. t. p. a. f. m. & tibi.]

CAP. XLVIII.

Licite appellat reus, si non auditur excipiens procuratorem actoris non habere sufficiens mandatum, vel se prius convenit per alias literas, de quibus non fit mentio in secundis, hoc dicit quod ad titulum.

Idem P. Episcopo, Decano, & Præcentori Herfordensi. (an. 1212.)

SIGNIFICAVIT b nobis Magister Hospitalis Eboracens. [& infra. 1.] Præterea Capitulum Eboracen. auctoritate quarundam literarum, in quarum sigillo continebatur sigillum Capituli ad citationes tantum, cum aliud sigillum Capitulum illud noscatur habere, quandam constituebat actorem: sed licet idem Magister allegaverit, quod occasione literarum illarum actor non deberet admitti, & insuper adjunxisset, quod auctoritate literarum quarundam a nobis ad alios Judices obtenturam, prius conventus non debuit per literas posteriores, in quibus nulla fuerat mentio de prioribus, conveniri: Judices tamen exceptiones hujusmodi admittere noluerunt, propter quod vocem ad nos appellationis emisit. Quocirca mandamus, quatenus si vobis constiterit ob dictas causas, vel earum aliquam ad nostram fuisse audientiam appellatum: revocato in irritum, quicquid post appellationem hujusmodi noveritis effectum, c. pates, &c. d.

[1 Quod cum P. quondam rector Hospitalis illius diem

a Cap. 5. eod. tit. in 3. comp. præter Philippum de Perus. hic vid. Bartol. in l. ante sententiam, ff. de appell. recipiendis. b C. 6. eod. tit. in 3. comp. De materia sigilli, vid. Felin in c. supr. de fide instr. Decimum in ca. 2. post cess. sup. de prob. & quos citavit in c. 6. de fide instr. c. attentatum. d Verus Codex addit: ad vestram præsentiam convocatis, & audiat diligenter, appell. rem. quæ hinc inde duxerint proponenda.

clausisset extremum, ven. f. n. Eboracen. Archiepiscopus, ad quem, & prædecessores suos hospitalis ejusdem ordinario pertinuit ab antiquo, nolens ipsum ex defectu rectoris dispendium sustinere, distulit I. Presbyterum ejusdem domus a suis fratribus unanimiter in rectorem electum præfecit ibidem, sperans, quod domus ista per ipsum tam in temporalibus, quam in spiritualibus reciperet incrementum: procedente vero tempore Decanus, & Capitulum Eboracen. Ecclesie, tanquam ad ipsos hospitalis ejusdem ordinario pertineret, Magistrum ipsum a sue administrationis officio removere volentes, literas super hoc Apostolicas ad Decanum Lingonen. & suos consules impetrarunt, quarum auct. in jus vocari fecerunt tam Archiepiscopum, quam rectorem: partibus igitur die peremptorie assignata coram ipsis Judicibus constitutis, Judices alii vires suas commiserunt, sola sibi definitiva reservata.]

CAP. XLIX.

Licite appellat reus, si non auditur petens declarari rem positam in libello.

Idem Magistro G. Archid. & Vormanno Canonici Suesionen. (an. 1212.)

SIGNIFICANTIBUS b T. & R. fratribus, nostro fuit Apostolati declaratum, quod cum inter ipsos ex una parte, & V. ex altera, super quadam terra coram Judicibus delegatis quæstio verteretur, ipsi cum plures terras haberent, ut terra illa, super qua quæstio vertebatur, ostenderetur eidem, a Judicibus postularunt: quod cum ipsi facere denegarent, ad nostram audientiam provocarunt. Quocirca mandamus, quatenus si est ita, revocato in statum debitum, si quid post appellationem noveritis attentatum, &c.

CAP. L.

Judex a quo non potest statuere terminum ad finiendam appellationem: quod si fecerit, intelligitur statuisse ad se præsentandum. Idem Eboracen. c. Episcopo, & de Luc. & de Monte Molli Abbatibus. (an. 1213.)

EX insinuatione d Prioris, & Canonicorum sanctæ Barbaræ nobis innotuit, quod cum inter ipsos ex una parte, & V. Camerarium de Tangar. ex altera, super quadam manerio f coram Judice ordinario quæstio verteretur, & idem Camerarius ad nostram audientiam appellaverit, appellationi terminum non præfigens, dictus Judex, qui causam illius videbatur fovere pro eo, quod quidam Clericus commensalis suus, dicti Camerarii in eadem causa fuerat Advocatus, hanc terminum appellationi præfixit, ut ad Festum Purificationis utraque pars esset ab appellationis persecutione reversa, licet non potuerit nobis legem imponere, ut eam teneretur intra dictum terminum expedire, cum & secundum legitimas sanctiones g lis, quæ in consistorio Principis speratur inferri, absque damno moræ intacta permaneat, donec ipsam faciat introduci, & a proceribus dirimi juxta morem. Interim autem nuntius Camerarii præveniens nuntium eorundem, nec ipso usque ad terminum legitimum expectato, impetravit literas, & recessit. Quia vero fraus, & dolus alicui patrocinari non debent, mandamus, quatenus si est ita, partibus convocatis, audiat causam, &c.

CAP. LI.

Qui extra judicium appellat, ex verisimilibus, & probabilibus causis, non in possessione molestetur, si postea spoliatur, restituitur ante omnia in statum, in quo erat tempore appellationis emisse. h. d. inhærendo verbis literæ, & ut mos geratur unicuique lecturæ: Panormitan.

Idem Rosen. & Bonden. h. Episcopis. (an. 1213.)

Bonæ

a Male Vin. Normanno. b C. 7. eod. tit. in 3. comp. c Abrimen. al. Abricen. Episc. & de Luen. & Monte moreli, Abbatib. d C. 8. eod. tit. in 3. comp. e Tangeri. al. Tanger. f Hic perperam in vulgatis, monasterio. g Nov. 23. h Bondonen. al. Rosenen. & Londonien. al. Bondon. al. Londonen.

BONÆ a memoriae O. de camera persona Ecclesie de Fanen. b viam universæ carnis ingresso, Abbas sancti Augustini Cantuariensis ejusdem Ecclesie, quam ad se asserit pertinere, primo per quosdam Monachos, secundo per seipsum possessionem ingressus, ad nos pluries vocem appellationis emisit, ne quis eum super possessione ipsius Ecclesie præsumeret molestare: cumque aliquandiu prædictam Ecclesiam pacifice possideret, quidam Laici Cantuariensis diocesis ipsam Abbatem, & Monachos de possessione ipsius Ecclesie per violentiam ejecerunt: [& infra. 1.] Procurator vero Archidiaconi proposuit ex adverso, quod defuncta persona Ecclesie, Archidiacono tantum datur ejus custodia: imo Archidiaconi, qui fuerunt pro tempore, tam de jure communi, quam de generali consuetudine, tam in illa Ecclesia, quam in aliis universis ejusdem diocesis, hoc jure semper usi fuerunt. Præterea præfatus O. nomine Archidiaconi Ecclesiam possedit eandem, utpote qui ei unam procuratorem, & V. sol. nomine Ecclesie annis singulis exsolvebat: [& infra. 2.] Præmissis igitur diligenter inspectis, prædictos Abbatem, & Monachos in eum statum, in quo tempore appellationis factæ ex verisimilibus, & probabilibus causis ad nos legitime interpositæ fuisse noscuntur (proprietatis parti utrilibet salvo jure) decernimus reducendos, ac fructus medii temporis perceptos c censuimus pariter assignandos eidem.

[1 His igitur, & aliis pluribus ex parte Abbatis, & Monachorum propositis.]

[2 Eodem O. sublato de medio apud Archid. animi possessio dignoscatur remansisse, quæ non perditur, nisi Archidiacon. se putaret posse depelli, vel nisi veniens non fuisset admissus. Si ergo Monachorum possessio, quæ potius detentio clandestina debet dici, quoniam Archidiacon. ipsam possessionem non perdidit, & sic eam Monachi non potuerunt rehabere, cum duo in solidum quicquam possidere non possint. Cum igitur Archidiacon. potius suo jure in possessionem intrare, ac tenentes de facto fortius ejicere, potuit nullo existente, nec ullatenus resistente sibi jus proprium reservare, cum juris executio nullam habere injuriam dignoscatur. Ad hæc Monachi possessionem Archidiacon. non possunt aliquatenus advocare, etsi eos eam habuisse constaret, quia cum eos nequaquam de possessione ejecerit, nec hoc probatum fuerit, nec in jure confessum, non habent, quid obiciant extraneo detentori, præsertim cum & ipsi auctoritate sua possessionem intraverint, & injuriam aliis facientes sus aliquod acquirere nequiverint. Appellatio quoque, quam Monachi se interposuisse proponunt, penitus nulla fuit, cum non nisi a gravamine præsentis, præterito, vel futuro debeat appellari. Archidiaconus vero nec prius eos gravaverat, nec ipsos post appellationem gravavit, cum rem vacuum, quam custodiendi jus habet, imo quam ex officio custodire tenetur, in custodiam suscepisse noscatur. Denique appellationi Monachorum non fuerat ullatenus deserendum, quoniam, si ad eos eadem Ecclesia pertineret, non debuissent auctoritate propria ipsius possessionem intrare, præsertim cum scierunt, vel scire potius debuissent, quod custodia Ecclesiarum vacantium ad Archidiacon. pertinebat, & si tunc idem Archidiaconus præfatus esset, eandem denegasset eidem, & sibi, prout ad ejus spectavit officium, tenuisset. Cum autem clandestina fuisset eorum possessio, non potuerunt vere possessores haberi, cum super possessione nequeat injuria fieri clandestino possessori.]

CAP. LII.

Itineris arreptio habet vim appellationis, si servantur ea,

a Cap. 9. eod. tit. in 1. comp. Vid. Philip. Franc. in suis quaestionibus in materia pet. qu. 1. b Favensham, Balcus 421. Camdensor 170. Matth. Paris. Westmonaster. anno 1154. in vita Episcopi. Cantuar. c Dicitur, perceptos, deest in verisior. exemplar. & in C. Barb. juxta vocem, fructus, in margine hæc: perceptos, qui percipi potuerunt. sup. de restitut. spol. c. gravis.

quæ servari debent in appellatione. h. d. secundum unum intellectum intrinsecum.

Idem Innoc. III. S. Augustini, & S. Gregorii Prioribus. [an. 1213.]

DILECTI filii Jo. a & H. Prioris, & Monachorum Cantuarien. Ecclesie nuncios retulerunt, quod cum pro causa, quæ inter dictos Priorem, & Monachos, & Cantuarien. Archiepiscopum super capella de Lamede vertebatur, ab ipsis ad sedem Apostolicam mitterentur, idem Archiepiscopus post iter arreptum in eos excommunicationis sententiam promulgavit. Cum autem plus sit ad sedem Apostolicam facto provocare, quam verbo, & ipsis propter dictam causam ad Romanam Ecclesiam venientibus intelligatur ad sedem Apost. provocatum: mandamus, quatenus si est ita, dictos Jo. & H. denunciatis excommunicationis vinculo non teneri.

CAP. LIII.

Per clausulam, appellatione remota, inhibetur omnis appellatio, quæ a jure non indulgetur expresse. h. d. usque ad §. verum.

Idem Episcopo b Helin. [an. 1213.]

PASTORALIS officii diligentia c: [& infra.] Quævis d, utrum quando inhibetur appellatio in rescripto, frustratoria tantum inhibita videatur? Nos igitur attendentes, quod per appellationem frustratoriam, etiam si non fuisset inhibita, negotium non debeat impediri, respondemus, quod quælibet provocatio intelligitur removeri, quæ jure non indulgetur expresse: sed si appellans fuerit gravatus injuste, gravamen hujusmodi per superiorem poterit emendari.

Licet excommunicatus ab excommunicatione appellet, nihilominus denunciari potest, & beneficii redditibus spoliari. h. d.

§. 1. Verum quia multoties e quid ad tempus per appellationem legitimam a Judicibus sui, quoad aliquem certum articulum, eximitur potestate: consuluit nos, utrum si quis excommunicationis sententia innotatus, ante denunciationem ipsius ab ea, tanquam minus rationabiliter promulgata, in eo casu, in quo ante sententiam appellatio vires obtinuisse, curaverit provocare, eo quod per appellationem interpositam excommunicantis videtur jurisdictionis dormitasse, ipse denunciare possit eundem, & ad tempus excommunicatis Beneficiis Clericum spoliare? Nos itaque respondemus, quod cum executionem excommunicationis secum trahat f, & excommunicatus per denunciationem amplius non ligetur, ipsum excommunicatum denunciare potes, ut ab aliis evitetur. Et illi proventus Ecclesiastici merito subtrahuntur, cui Ecclesie communio denegatur.

CAP. LIV.

Si appellans ad superiorem comparat coram Judice inferiori sit per concernentibus ipsam appellationem, ipsi appellationi renunciare videtur. Si autem protestetur, quod propter hoc non intendit renunciare appellationi, tanquam contraria allegans, non est audiendus: nisi notorium sit, actum illum esse injustum, super cuius emendatione ad vit. inferiorem. h. d. & est bonus casus.

Idem Episcopo Parisiens. [an. 1213.]

Solicitudinem g pastoralis officii: [& inf. 1.] Sane cum sicut recepimus, duobus coram Episcopo litigantibus, alter

a Cap. 10. eod. tit. in 3. comp. b al. Elien. al. Helen. c Sup. de off. & pot. jud. del. c. pastoralis. & Cap. 11. eod. tit. in 3. comp. d Vid. Bald. in l. 2. C. de appel. & Ant. Butr. inc. ut debitus. inf. h. tit. e Vid. quid per hunc §. determinat Rom. cons. 482. in casu præmissis, in 2. dubio. f Excommunicatio trahit secum executionem. g C. 12. eod. tit. in 3. comp. Felin. in c. cum An. Ferrariens. sup. de conf. & DD. in l. non solum. §. morte. ff. de nov. operis nunciis.

alter eorum ad sedem Apostolicam appellasset, Episcopus appellante reputans contumacem, ipsum excommunicationis vinculo innodavit: qui coram Metropolitanano de Episcopo sibi petiti iustitiam exhiberi, asserens, quod post appellationem egitim ad nos interpositam ipsum excommunicaverat, & petens se ad eum statum, in quo fuerat appellat. tempore, ad Metropolit. reduci, denunciari videlicet absolutum: adjcens etiam, quod appellationi non renunciabat objectæ, sed prosequi volebat a eandem: [& infra. 2.] Nos igitur inquisitioni tuæ taliter respondemus, quod sicut Metropolitanus de appell. ad nos interposita cognoscere omnino non valet: sic nec de his, quæ post appellationem fuerant innovata, dummodo b de aliis cognosci non possit, nisi de appell. pariter cognoscatur, vel de iis, quæ appellationis causam contingere cognoscuntur. In quo casu si Metropolitanus ad cognoscendum partes suas interponere forte præsumeret, Episcopus posset ad appellationis beneficium convolare: nam ad officium ejus, qui de appellatione cogniturus est, pertinet prudenter corrigere, quæ contra ipsam invenerit attentata. Si vero notorium existeret, quod mandatum Episcopi indiscretum fuerat, vel injustum, cui non tenebatur subditus obedire, ac per consequentiam ei liqueat evidenter subditum legitime provocare: potest Archiepiscopus auctoritate Metropolitanana declarare subditum irrationabiliter extitisse anathematis mucrone percussum. Cum autem excommunicatus, qui appellaverat, juxta præscriptam formam coram Archiepiscopo deponit contra Episcopum questionem, Metropolitanus ad cognoscendum de causa potest interponere partes suas, cum ille appellationis prosecutioni renunciare tacite videatur. Sed si verbo, vel facto appellationem se velle prosequi protestetur c; non est, tanquam adversa petens, & sibi contrarius, audiendus.

(1 Officii fideliter exequeris, cum super dubitationibus juris responso sed. Apost. postulas edoceri.)

(2 Unde tua fraternitas requisivit a nobis, utrum Metropolitanus de hujusmodi questione cognoscere valeat: & si reverit eum legitime provocasse, utrum denunciare eum debeat absolutum: & an si Episcopus coram Archiepiscopo appellaverit, ne is, qui excommunicatus ab eo fuerat, absolvatur, appellationi sit hujusmodi deferendum.)

CAP. LV.

Per appellationem legitime interpositam principale cum accessoriis ad Judicem appellationis deferatur, & sententia excommunicationis, & interdicti post sententiam lata non tenent.

Idem Episcopo, & Cantori Trecent. (an. 1213.)

Dilectis filiis d. Decano Altissiodorensi, ac Magistro R. Altissiodorensis Episcopi procuratore in nostra præsentia constitutis, idem Magister proposuit, quod cum dictus Episcopus Presbyterum domus Dei, in qua dispensationem e plenariam obtinere dignoscitur, detineri faceret vinculis mancipatum, pro eo quod bona quædam ejusdem domus, quæ furtive subtraxerat, restituere derectabat, propter quod etiam ab eodem Episcopo fuerat excommunicationis vinculo innodatus, & supradictus Decanus Episcopum monuisset, ut ei restitueret, vel saltem recederet f. Presbyterum memoratum g; quem ad jurisdictionem suam spectare firmiter asserbat: Episcopus metuens, ne Decanus aliquid in suum præjudicium attentaret, se ac suos, statum Ecclesiæ, ac civitatis, protectioni Metropolitan. supponens, ad ejus audientiam appellavit. Verum

a Vid. l. si filiusfam. ad Maced. & l. 2. C. de jure dotium, b al. dummodo de illis & c. c. protestentur. d Cap. 13. eod. tit. in 3. comp. e dispositionem. f Redderet, legebatur: sed, recederet, reposuimus. g Vid. l. jure. ff. ad mu. & l. 1. §. per hanc, cum gloss. ff. de rei vend.

Decanus post modicum tempus interdictum hujusmodi promulgavit, ut Episcopo in civitate præsentem, a divinis in Altissiodoren. Ecclesia cessaretur. Postmodum vero cum die appellationi præfixo comparuissent partes coram Officiali curiæ Senon. Decanus allegans, quod appellationi ab Episcopo interpositæ ideo non duxerat deferendum, quoniam presbyter supradictus adhuc in viculis tenebatur, quando ad nos vocem a appellationis emisit, Officialis autem judicavit irritum interdictum a Decano post appellationem Episcopi promulgatum: [& infra. 1.] Quia vero idem Episcopus diversos modos expressit, secundum quos Decano paratus fuerit super captione presbyteri iustitiam exhibere, ad Metropolitanam sedem appellans, Decanus non potuit post hoc ferre sententiam interdicti: & ideo sententiam ipsam ab eo post appellationem legitime promulgatam, irritam decernimus, & inanem, non obstante, quod Decanus ad excusationem suam quasi variando proposuit, quod priusquam Episcopus appellasset, sententiam tulerat, cujus effectum ad tempus duxerat suspendendum: cum interim appellatione interposita procedere non debuerit ad sententiam exequendam, Officialis processum, qui post appellationem hujusmodi sententiam interdicti irritam, & inanem decrevit, temerarium judicantes: cum appellatione ad nos interposita nihil debuit innovari. Præterea licet excommunicationis sententia in Decanum per Episcopum promulgata, rite lata prima facie videatur, cum per dictum Officialem esset prohibitum, ne servaretur in Ecclesia interdictum, & Decanus ne celebraretur in Ecclesia prohibendo, divinum videretur officium perturbare: quia tamen per appellationem ad nos interpositam ex parte Decani, cui etiam Officialis duxerat deferendum, Apostolos concedendo, non solum principale negotium, sed accessoria etiam ad nostrum referebantur examen, eandem sententiam post appellationem hujusmodi promulgatam decernimus viribus caruisse. Verum licet Archiepiscopus post appellationem prædictam, de qua sibi per Officialis literas innotuerat, Decanum denunciaverit evitandum: Senon. tamen Canonicos (qui saniori ducti consilio communicaverunt eidem, ut appellationi ad nos interpositæ magis, quam denunciationi ab Archiepiscopo factæ deferrent) inculpabiles judicamus.

(1 His igitur, & aliis, que utrinque fuere proposita coram nobis, intelleximus evidenter, quod si Episcopus prudenter, & utiliter providisset, & reddidisset Decano Presbyterum supradictum, ad omnem prorsus scandali materiam amputandam.)

CAP. LVI.

Postquam Papa aliquam causam ad se revocat, non valet processus postea per minorem Judicem factus: sicut non valet, si fuisset ab eo legitime appellatum. h. d. ut cuilibet lecturæ satisfiat.

Idem Mediolanen. Archiepiscopo. (an. 1212.)

UT nostrum b prodeat de vultu Dei iudicium: [& inf.] Judicibus dedimus in mandatis, ut si post secundum mandatum, per quod totius cognitionem negotii ad nostrum iudicium revocavimus, traditionem sigilli dicto H. a te cognoscerent esse factam, eam decernerent irritam, & inanem, inhibentes illi, ne quomodolibet eo uti præsumeret: cum plus sit Romanum Pontificem ad se aliquid revocare c negotium, quam quenquam ad eum super aliquo negotio provocare.

CAP.

a Dicitio, quando, deest in omnib. antiq. aut in quibus legitur, ita, adhuc in vinculis tenebatur ad nos voce & c. b Ex 3. comp. tit. ut Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur. ca. ut nostrum. inf. ut Eccl. ben. sine dim. conf. ubi, que hic defunt, reperies. vid. Archid. in c. multum super eo 3. q. 6. cal. evocare.

CAP. LVII.

Si terminum appellationis prosequenda statutum ab homine altera pars prævenit, hoc tacito literas impetrando, licet ea non valent: sed terminum juris etiam appellatus p a venire potest, dummodo nimium non præcurvat: & ubi ex dilacione imminet periculum, etiam neutra parte præsequere potest Judex ad quem supplere, partes compellendo ad prosecutionem.

Idem Abbati sancti Felicis, & G. Canonico Bononiensi.

(an. 1212.)

Oblatæ a nobis vestræ literæ continebant, quod cum quidam Judices, quibus causa, quæ inter Sambr. & Rinocor. plebes vertebatur, fuerat ab Apostolica sede commissa, pro plebe Sambricensi sententiam protulissent, & a procuratore plebis de Rinocor. ad nos fuerit sine termino appellatum, nec delatum appellationi fuisset, nec ad prosecutionem ipsius terminus a Judicibus partibus assignatus: Plebanus de Sambr. super observatione prædictæ sententiæ (sicut rationabiliter lata erat) nostras ad vos literas, & alia pars alias commissionis literas a nobis super infirmam eadem postmodum ad alios Judices impetravit, nulla in posterioribus literis de prioribus habita mentione, unde in dubitationem revocato, an posteriores Judices, vel vos de illa debeatis cognoscere, nos super hoc consulere voluistis: [& infra.] Licet igitur appellanti legitime a sententia indulgetur annus a lege, aut ex justa causa biennium ad appellationem interpositam prosequendam: quia tamen hujusmodi terminus potest restringi non solum a provocante, verum etiam a Judice, a cujus sententia provocatur (cum ideo sit constitutus, non ut terminus ipse præveniri non possit, sed ne valeat prorogari) credimus distinguendum, in quo casu literæ impetrantur: & quidem quando certus terminus ab appellante, vel a Judice appellationi præfigitur prosequendæ, si eo tacito appellatus literas impetraverit, hujusmodi literæ tanquam tacita veritate subreptæ, obtinere non debent aliquam firmitatem. Si vero non sit aliquis terminus a Judice, vel ab appellante præfixus, pars appellata intra terminum constitutum a lege (dummodo nimium non præcurvat, ut appellantem in commissione impetranda supplantet) commissionis literas poterit impetrare, quantum auctoritate in appell. causa legitime procedatur, ita quod si appellans voluerit in causa appellat. procedere, oportebit eum agere sub Judice sic obtento, nisi possit eum legitime recusare: quod si agere noluerit, appellatus b potest nihilominus prosequi causam ipsam, maxime si sentiat sibi ex dilacione imminere gravamen. Superior quoque Judex si viderit ex dilacione periculum imminere, potest, & debet neutro prosequente appellationem occurrere, ut periculum evitetur, puta, si a sententia lata super confirmatione alicujus electi fuerit provocatum, & utraque pars velit etiam ad annum prosecutionem appell. differre, potest utique (imo debet) superior Judex, ad quem fuerat appellatum, terminum provide moderari, ne gregi Dominico diu desit cura pastoris. Ex his igitur consulti. vestræ noveritis esse responsum, quod per posteriores non derogatur prioribus legitime impetratis, per quas ad confirmandam sententiam, vel infirmam, prævia potest ratione procedi.

a C. 1. eod. tit. in 4. comp. Et quia varii sunt hujus decret. articuli, variis locis sunt videndi. Doct. Feder. de Senis consil. 28. incipit, punctus questionis. Felinus in c. extenore. sup. de refer. Rom. conf. 483. in c. dubitatur. Calder. conf. 14. tit. de refer. ubi querunt, an de literis nulla fieri mentio debeat. b Ita legend. agere noluerit appellatus, & c. ubi intelligitur appellans.

CAP. LVIII.

Alteram parte contumaciter absente, potest Judex appell. etiam principale negotium definire, si post literas contestatam fuerit appellatum.

Idem. (an. 1212.)

PER tuas a literas requisisti, utrum si post latam sententiam, vel saltem post depositionem testium publicatas, fuerit ad sed. Apost. appellatum, hi, qui super hoc delegantur a nobis, si altera partium eorum se noluerit conspectibus præsentare, causam sibi delegatam b judiciali possint calculo terminare. Nos igitur consulti. t. taliter respondemus, quod cum lis super eodem negotio coram primis Judicibus sit legitime contestata, poterunt c Judices delegati (eo, qui convenitur, se per contumaciam absentante) cum eis de meritis causæ liquebit, commissum sibi negotium definire.

CAP. LIX.

Notabile, & famosum cap. habens multa nova dicta utrumque jus limitantia. & h. d. in summa, in habendo simpliciter verbis literæ. Appellans ante sententiam tenetur exprimere causam rationabilem coram ipso Judice a quo: nec admittitur exceptio, quod prius miserat nuncium ad sedem Apost. vel quod literas impetraverat, que nondum sunt Judici præsentata.

Idem in Concilio generali. d (an. 1216.)

UT debitus e honor deferatur Judicibus, & litigatoribus consulatur super iaboribus, & expensis: Statuimus, ut si quis coram idoneo Judice convenit adversarium, ille ante sententiam ad superiorem Judicem abque rationabili causa non provocet, sed coram illo suam iustitiam prosequatur, non obstante si dicat, quod ad superiorem Judicem nuncium destinaverit, aut literas impetraverit ab eodem, priusquam delegato fuerint assignatæ. Cum autem ex rationabili causa putaverit appellandum, coram eodem Judice causa probabili appellationis exposita: tali videlicet, quæ si foret probata, deberet legitima reputari, superior de appellatione cognoscat. Et si minus rationabiliter eum appellasse constiterit, illum ad inferiorem remittat, & in expensis alteri parti f condemnet, alioquin ipse procedat, salvo constitutionibus de majoribus causis ad sedem Apostolicam referendis.

CAP. LX.

Si Judex, a quo est appellatum a gravamine, illud revocat, potest in principali causa procedere.

Idem in eodem. g

Cum cessante causa b, cesset effectus: Statuimus, ut si five Judex ordinarius, five delegatus aliquod comminando, vel interlocuendo protulerit, quo executioni mandato alter litigantium gravaretur, & sano usus consilio ab hujusmodi interlocutionis, vel comminationis effectu destitit, libere in causæ cognitione procedat, non obstante si a tali comminatione, vel interlocutione fuerit appellatum, dummodo non sit ex alia causa legitima suspectus: ne processus negotii frivolus occasio retardetur.

CAP. LXI.

Volens Judicem recusare, debet coram eodem suspicionis causam probabilem proponere, & eam coram arbitris communiter eligendis probare: qua non probata, sua jurisdictione Judex utitur in principali: ea vero probata remittit negotium ad superiorem.

a Cap. 2. eod. tit. in 4. comp. vide Matth. singul. 66. in c. nota quod in causa. b delatam. c potuerunt. d Scilicet Innoc. III. in Conc. gen. Lat. c. 35. e C. 3. eod. tit. in 4. comp. Hanc Decret. explicat Paulus de Leaz visis, & Philip. de Perusio. Trid. Conc. sess. 13. de reform. c. 1. f vid. l. tutores. §. tutor. & ibi Barr. ff. de adm. tur. g c. 36. h Cap. 4. eod. tit. in 4. comp. vid. l. adigere. §. quamvis. ff. de jur. patr. & l. quod dictum. ff. de partis.